

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною радою
Національної школи суддів України
Протокол від “17” грудня 2018 року № 7

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної школи суддів України
_____ М. В. Оніщук
“_____” грудня 2018 рік

ПЛАН

підготовки спеціалістів із забезпечення зв'язків зі ЗМІ (прес-секретарі) місцевих (окружних) та апеляційних судів

№ п/п	Назва теми	Рекомендована тривалість (год.)
	РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНО-ОСВІТНІ ТА ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВІ ДИСЦИПЛІНИ	46
1.	Європейська система захисту прав людини. Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в національній судовій практиці. Закон України “Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини”. Правові позиції Європейського суду з прав людини, викладені в рішеннях ЄСПЛ, які набули статусу остаточних.	2
2.	Ознайомлення з рішеннями, які винесенні Європейським судом з прав людини в 2015 - 2016 роках у справах проти іноземних країн про забезпечення гарантій від незаконного прослуховування правоохоронними органами мобільних телефонів та інших переговорів; зупинення моніторингу телефонних переговорів; знищення зібраних матеріалів, тощо. Зокрема рішення, прийняте ЄСПЛ від 04.12.2015 року у справі “Роман Захаров проти Росії”, рішення ЄСПЛ від 12.01.2016 року “Сабо та Віші проти Угорщини” щодо зловживань в таємному спостереженні та інші.	2
3.	Система національного захисту прав людини: забезпечення права на життя, протидія катуванню чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Забезпечення права на справедливий суд. Застосування міжнародного досвіду. Положення Конвенції проти катувань та інших	2

	жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання, ратифікованої Указом Президії ВР N 3484-XI від 26.01.87.	
4.	Застосування договорів про правову допомогу з іншими державами. Застосування міжнародних актів у правосудді. Шляхи вирішення питань, які виникають при застосуванні міжнародних договорів та законодавства інших держав. Практичні питання оформлення документів, їх зміст та форма при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження. Особливості надання правового захисту відповідно до Конвенції про правову допомогу та правові відносини з цивільних, сімейних і кримінальних справ та інших міжнародно-правових договорів України про правову допомогу.	2
5.	Конституція України як джерело права. Застосування норм Конституції України як норм прямої дії під час розгляду справ. Практичні питання застосування Конституції України при здійсненні правосуддя. Особливості застосування рішень та висновків Конституційного суду України при здійсненні судочинства в Україні. Доступ до правосуддя як суб'єктивне конституційне право.	2
6.	Захист прав внутрішньо переміщених осіб; необхідні заходи для захисту прав осіб, що проживають на тимчасово окупованій території; забезпечення прав осіб, що проживають на територіях, тимчасово не підконтрольних Україні та територіях, що межують з ними.	2
7.	Методологія тлумачення і застосування нормативно-правових актів. Застосування аналогії права та аналогії закону в судочинстві. Методологія ведення аналітичної роботи в суді.	2
8.	Правова культура як складова частина демократії.	2
9.	Гендерні аспекти в організації роботи суду.	2
10.	Українське ділове мовлення. Мистецтво правового письма та процесуального документування. Підготовка службових та розпорядчих документів. Етика ділового мовлення. Вимоги до оформлення документів (ДСТУ 4163-2003). Особливості правопису із врахуванням змін та доповнень до сучасного ділового стилю під час складання проектів судових документів. Діловий документ як основний вид писемної форми мовлення. Ділове листування: стиль ділових листів, оформлення тощо.	2
11.	Адаптація національного законодавства до міжнародних норм і стандартів. Судочинство України в порівнянні з правом Європейського Союзу. Впровадження європейських стандартів з прав людини в українське судочинство.	2
12.	Судова влада та ЗМІ: забезпечення об'єктивного і неупередженого висвітлення діяльності загальних судів. Проблеми підвищення авторитету судової влади в українському суспільстві. Моделювання проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, відео-, звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури, а також транслявання судового засідання по радіо і телебаченню. Взаємодія зі ЗМІ, організація судового процесу, на якому присутні представники ЗМІ. Комунікативний практикум, особливості комунікативної діяльності судової влади, взаємодія в комунікації: її рівні та особливості застосування. Робота з критикою у засобах масової інформації. Шляхи підвищення рівня довіри до судової влади.	2
13.	Психологія діяльності працівника апарату суду. Засоби оптимізації міжособистісних стосунків працівників апарату суду. Психологічні та суспільні фактори, їх вплив на здійснення судочинства в судах. Запобігання ефекту професійного вигорання. Психологічні і методологічні аспекти уникнення (подолання) конфліктних	4

	ситуацій в колективі апарату суду. Професійний розвиток. Техніки безконфліктної взаємодії працівників, розвиток навичок управління колективом та делегування повноважень. Особливості професійної невербальної поведінки, фізіогноміка. Покращення навичок комунікації у роботі з людьми з особливими потребами. Психологічні аспекти спілкування з агресивно налаштованими відвідувачами суду.	
14.	Організація роботи із зверненнями громадян у місцевих та апеляційних судах. Проблемні питання. Специфіка роботи зі зверненнями громадян. Порядок прийняття та розгляду звернень громадян та здійснення контролю за їх розглядом. Закон України “Про звернення громадян”. Розмежування звернень та запитів відповідно до Закону України “Про звернення громадян” та Закону України “Про доступ до публічної інформації”. Єдиний державний реєстр судових рішень. Забезпечення доступу громадськості до рішень суду.	2
15.	Порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації та інформації, що становить суспільний інтерес, відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації” від 13 січня 2011 року № 2939 – VI.	2
16.	Виконання вимог Закону України “Про захист персональних даних”: рекомендації та питання практичного застосування законодавства у сфері персональних даних. Побудова комплексної системи захисту інформації в суді. Визначення комплексу організаційних, технічних заходів для забезпечення захисту персональних даних працівників суду від несанкціонованого доступу, витоку інформації, неправомірного використання або втрати під час обробки. Організація роботи із запитами органів прокуратури та порядок надання їм інформації з урахуванням приписів Закону України “Про захист персональних даних”.	2
17.	Реалізація проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу. Порядок надсилання електронних документів. Порядок визначення відповідальних працівників апарату суду при використанні електронного підпису. Випадки застосування електронних цифрових підписів працівниками апарату суду. Концепція електронного суду. Використання інформаційних технологій у судах. Сайт суду. Електронний документообіг суду в частині роботи з документами, що не стосуються розгляду справи (накладення резолюції, передача виконавцю, візування шляхом використання інформаційних технологій суду).	2
18.	Правове регулювання подачі до суду позовних заяв, апеляційних скарг, касаційних скарг, заяв, клопотань в електронному вигляді з використанням електронного цифрового підпису. Використання сучасних технологій (skype-зв’язку, чату, офіційного веб-сайту суду) для надання інформації учасникам процесу щодо розгляду справ. Доступ суддів до електронних ресурсів органів державної влади (Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців тощо).	2
19.	Оцінка діяльності засобів масової інформації в рішеннях Європейського суду з прав людини.	2
20.	Загальні правила ведення судового діловодства в місцевих та апеляційних судах. Дотримання вимог Інструкцій з діловодства в судах різних юрисдикцій. Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затверджене Рішенням Ради Суддів України 26.11.2010 № 30. Передача справ на архівне зберігання. Виконання вимог Інструкції про порядок передання до архіву місцевого та апеляційного суду, зберігання в ньому, відбору та передання до державних архівних установ та архівних відділів міських рад судових справ та управлінської	2

	документації суду, та дотримання вимог Переліку судових справ та документів, що утворюються у діяльності суду, із зазначенням строків зберігання.	
21.	Судове прецедентне право: його перспективи та реальність.	2
22.	Забезпечення готовності суду до роботи у надзвичайних ситуаціях. Планування та алгоритм дій, спрямованих на забезпечення безперервної роботи суду в умовах надзвичайних ситуацій.	2
	РОЗДІЛ 2. РОЛЬ СУДОВОЇ ВЛАДИ У ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ. РЕФОРМА СУДОВОЇ СИСТЕМИ	22
23.	Основні положення Закону України “Про судоустрій і статус суддів” від 2 червня 2016 року. Напрямки реформування судової системи. Засади організації судової влади. Загальна характеристика судової системи України. Порядок зайняття посади судді суду загальної юрисдикції. Гарантії незалежності та самостійної суддівської діяльності. Статус судді в правовій державі (європейський та національний досвід). Суддівське самоврядування: загальні засади, організаційні форми, порядок здійснення суддівського самоврядування. Державний захист суддів, працівників апарату суду та осіб, які беруть участь у судочинстві.	2
24.	Історичні моменти формування судочинства в Україні. Судова реформа відповідно до Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки: забезпечення належності, безсторонності та неупередженості суддів із значним підвищенням рівня відповідальності за рішення, які приймаються.	2
25.	Етичні основи судової діяльності та професійна етика працівників апарату суду. Застосування правил поведінки працівників суду, затверджених рішенням Ради суддів України від 6 лютого 2009 року № 33. Правила дрес-коду для працівників суду. Стандарти поведінки працівника суду. Етика спілкування працівників суду з маломобільними групами населення.	2
26.	Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та їх запровадження в Україні. Виконання вимог Закону України “Про запобігання корупції”. Електронне декларування. Корупційні прояви: запобігання та відповідальність. Політика управління конфліктами інтересів. Фінансовий контроль.	2
27.	Антидискримінаційне законодавство та практика його застосування. Вивчення аспектів застосування положень Конвенції ООН з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок.	2
28.	Інновації у судочинстві, проекти нових кодексів, змін до законодавства.	2
29.	Служба управління персоналом у державному органі. Система управління державною службою. Службова діяльність державних службовців. Оцінювання результатів службової діяльності. Службове розслідування.	2
30.	Досудове врегулювання спорів за допомогою судді.	2
31.	Діяльність органів суддівського самоврядування.	2
32.	“Електронне судочинство”. Міжнародний досвід та українські здобутки. Особливості та перспективи функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи.	2
33.	“Експерт з питань права. Міжнародний досвід залучення експертів з питань права”.	2

	РОЗДІЛ 3. СТАТУС ПРАЦІВНИКІВ ПРЕС-СЛУЖБИ	88
34.	Правове регулювання організації діяльності судів. Досвід. Новації. Організація особистого прийому громадян у суді. Побудова відносин суду з громадськими організаціями у сучасних реаліях. Планування роботи суду. Заходи, спрямовані на підвищення контролю за дотриманням чинного законодавства України. Взаємодія голови суду, керівника апарату суду та прес-секретаря з питань надання інформації про його діяльність представникам ЗМІ.	4
35.	Міжнародно-правові стандарти відкритості правосуддя. Нормативно-правове регулювання взаємодії судової влади та ЗМІ. Стратегічна та ефективна комунікація. Концепція інформаційно-комунікаційної стратегії Ради суддів України. Проект Положення про взаємодію судів із засобами масової інформації. Мадридські принципи щодо зв'язку між ЗМІ та суддівською незалежністю.	2
36.	Резонансна судова справа: підготовчі дії та медіа супровід. Висвітлення розгляду резонансних справ у засобах масової інформації. Роль громадянського суспільства у процесі прийняття рішень.	2
37.	Алгоритм комунікації прес-секретаря суду та представників ЗМІ у разі виникнення конфліктних ситуацій. Слова-амортизатори при спілкуванні з конфліктними представниками ЗМІ. Вербальні технології в ЗМІ як особливий тип впливу на аудиторію. Декодування інформації.	2
38.	Підготовка відповідей на запити ЗМІ, матеріалів, спрямованих на спростування публікацій в яких відображена недостовірна інформація, реагування на запити і критичні публікації, повідомлення. Ключові прийоми спілкування у критичних ситуаціях.	2
39.	Особливості висвітлення прес-службою інформації з обмеженим доступом.	2
40.	Правові гарантії незалежної діяльності журналістів в Україні. Рекомендація Ради Європи 1506 (2001) Свобода вираження поглядів та інформації, Рекомендація Ради Європи 1589 (2003) Свобода вираження поглядів у ЗМІ в Європі. Закон України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів". Загальна характеристика Законів України "Про інформацію", "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", "Про телебачення і радіомовлення".	4
41.	Організаційна структура прес-служби.	2
42.	Прес-секретар суду як ключовий гравець у взаємодії суду та ЗМІ. Основні напрямки діяльності прес-секретаря суду. Взаємодія судів з громадськістю (щодо роботи довідкових бюро, розробки інформаційних листів чи прес-релізів, проведення круглих столів, брифінгів та інших заходів з підвищення рівня поінформованості українського суспільства про роботу суду). Організація та проведення прес-конференцій, брифінгів, дня відкритих дверей. Етика спілкування з відвідувачами. Стандарти інформаційної діяльності в мережах Інтернет. Правила висвітлення судами діяльності суддів та судів у соціальних мережах. Висвітлення в ЗМІ проведення зборів, брифінгів, круглих столів. Моніторинг судових процесів.	4
43.	Спічрайтер. Правила складання текстів публічних промов. Основи ораторської майстерності. Характеристика основних інформаційних та аналітичних жанрів журналістики.	2

44.	Побудова комунікаційної мережі в суді. Розвиток горизонтальних комунікаційних зв'язків у апараті суду.	2
45.	Розмежування прав та обов'язків прес-секретаря та судді-спікера. Співпраця судді-спікера та прес-секретаря суду, її роль у роботі прес-служби суду.	2
46.	Участь представників ЗМІ в цивільному та кримінальному процесах. Правила поведінки журналістів у залі судового засідання та приміщенні суду. Обов'язки прес-секретаря щодо забезпечення відкритості суду. Правила поведінки прес-секретаря під час відеозйомки, яка проходить за ініціативи журналістів або громадських діячів.	2
47.	Особливості проходження державної служби в судах відповідно до Закону України "Про державну службу".	2
48.	Основні положення Закону України "Про судовий збір" від 08.07.2011 №3674-VI, порядок надходження та повернення судового збору.	2
49.	Шляхи підвищення комунікації в судах різної юрисдикції. Порядок налагодження співпраці із ЗМІ. Способи та допустимі межі висвітлення діяльності судів різної юрисдикції у ЗМІ. Принципи взаємодії суду та ЗМІ. Взаємодія судів і ЗМІ крізь призму міжнародної практики.	2
50.	Основні напрямки діяльності прес-секретаря суду. Вміння та навички необхідні для забезпечення комунікаційних зв'язків суду та громадськості. Проблеми висвітлення роботи судової системи, судової реформи та судових процесів. Основи тайм-менеджменту.	2
51.	Інформаційне наповнення веб-сайту, аналіз ефективності цієї роботи. Розгляд методів збору і аналіз інформації у суді. Висвітлення діяльності суду на офіційному веб-сайті та сторінках суду у соціальних мережах. Особливості заповнення рубрики "Новини" на офіційному веб-сайті суду. Поради щодо контент-плану для сторінки суду в соцмережі та приховані можливості адміністрування офіційного сайту суду.	2
52.	Громадський контроль за судовою владою. Транспарентність судової влади як передумова її громадського контролю. Розвиток інформаційних технологій як спосіб інформування громадськості щодо функціонування судової влади та формування громадської думки. Дифамація, дискредитація та інші способи незаконного впливу на суддів. Досвід ефективних взаємин судової влади та громадськості іноземних держав. Формування об'єктивної громадської думки про діяльність суду.	4
53.	Організація медіа-супроводу діяльності суду (в тому числі під час розгляду резонансних справ). Кризові комунікації. Запобігання кризовим ситуаціям в суді, їх прогнозування, шляхи вирішення. Підготовка спікерів суду для надання перших коментарів під час кризових ситуацій. Підготовка та написання прес-релізу і прес-анонсу. Підготовка PR-текстів: види, принципи написання, розповсюдження. Моніторинг медійного простору, як необхідна складова виявлення інформаційних запитів громадськості. Поняття та особливості підготовки медіа-карти. Вибір мовних засобів при написанні текстів у сфері зв'язків з громадськістю. Основні аспекти проведення інтерв'ю. Особливості підготовки та специфіки відео-інтерв'ю. Рекомендації щодо підготовки для проведення інтерв'ю.	4
54.	Аналіз цільових аудиторій суду, громадської думки з метою постановки комунікаційних задач. Анкетування, як інструмент виявлення громадської думки. Розробка програм та оцінка ефективності діяльності суду у сфері зв'язків з громадськістю. Розробка комунікаційних стратегій суду та плану дій з метою побудови ефективних взаємовідносин з цільовими аудиторіями суду, підвищення обізнаності про діяльність, програми та заходи, які	4

	здійснює суд. Команда зі стратегічних комунікацій. Способи впливу на цільову аудиторію та алгоритм формування іміджу судової установи.	
55.	Координація підготовки звітів, прес-релізів, буклетів, брошур, бренд-буків, матеріалів для прес-конференцій, брифінгів, аудіовізуальних презентацій з використанням комп'ютерних технологій, періодичних вісників та інших публікацій для внутрішнього і зовнішнього розповсюдження. Роль друкованої продукції в іміджі організації. Координація проведення інтерв'ю з суддями та працівниками апарату суду. Способи презентації судово-адміністративних послуг у контексті підвищення рівня довіри громадськості до судів.	4
56.	Прес-реліз – підготовка, структура, розповсюдження. Підготовка прес-релізів з метою спростування або уточнення поширеної ЗМІ інформації з повагою до презумпції невинуватості особи і права суспільства бути своєчасно поінформованим. Вимоги для відбору та розміщення інформації на веб-сторінці суду офіційного веб-порталу “Судова влада України”. Висвітлення судами інформації про розгляд справ які носять резонансний характер на веб-сторінці суду.	2
57.	Порядок доступу судів загальної юрисдикції до відомостей Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.	2
58.	Доступ до правосуддя і обслуговування користувачів. Взаємодія з ДСА України та територіальним управлінням з питань організаційного забезпечення діяльності суду. Взаємодія з правоохоронними та іншими державними органами, громадськими організаціями з питань здійснення правосуддя. Базові засади і принципи комунікаційної діяльності суду. Цілі комунікаційної діяльності. Ключові цінності комунікаційної діяльності суду як частини судової гілки влади України.	4
59.	Документація прес-секретаря. Організація роботи з документами з грифом “Для службового користування”. (реєстрація, облік, виготовлення, зберігання). Особливості ведення таємного діловодства. Порядок роботи з документами, що містять конфіденційну інформацію. Облік, зберігання і використання документів, справ та інших матеріальних носіїв, які містять службову інформацію. Виймка документів суду, порядок її проведення та процесуальне оформлення.	4
60.	Забезпечення розвитку інформаційних зв'язків між судом та відвідувачами суду, органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями, ЗМІ як засіб формування об'єктивної громадської думки про діяльність суду.	2
61.	Дії прес-секретаря суду у випадку проходження біля суду акцій протесту.	2
62.	Дисциплінарна та матеріальність відповідальність державних службовців в контексті Закону України “Про державну службу” від 10.12.2015. Підстави для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування. Дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ та її повноваження.	2
63.	Дії працівника апарату суду у разі проявів різкого погіршення самопочуття відвідувачем суду або працівником.	2
64.	Особливості організації охорони праці та пожежної безпеки в судах загальної юрисдикції.	2
65.	Відвідування судових засідань.	2
66.	Співпраця суду з Єдиним інформаційно-довідниковим центром Судової влади України щодо забезпечення	2

	можливості отримання громадянами якісної та оперативної інформації з єдиного централізованого інформаційного джерела.	
67.	Акредитація журналістів. Міжнародні резолюції щодо процедури акредитації. Види і типові правила акредитації журналістів.	2
68.	Ознайомлення з правилами роботи ЗМІ. Принципи роботи інформаційних агентств, новинних ЗМІ.	2
	РОЗДІЛ 4. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ТА ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	10
62.	Особливості захисту гідності, честі та ділової репутації фізичної особи в судовому порядку.	2
63.	Судова практика розгляду спорів про відшкодування майнової та моральної шкоди. Визначення судом розміру відшкодування моральної шкоди з врахуванням вимог розумності і справедливості.	2
64.	Правові засоби попередження та припинення тиску на суддів з боку учасників процесу або інших осіб з метою вплинути на хід або результати розгляду судової справи.	2
65.	Особливості судового розгляду трудових спорів.	2
66.	Застосування статті 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини при вирішенні національними судами України спорів про виселення громадян з житлових приміщень.	2
	РОЗДІЛ 5. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	14
67.	Злочини у сфері службової діяльності. Практика розгляду справ про посадові злочини. Розгляд кримінальних справ по перевищенню влади або службових повноважень. Особливості привласнення, розтрата майна від заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Судова практика кваліфікації злочинів, передбачених ст.ст. 364 і 365 КК України. Судова практика розгляду справ про злочини у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (розділ 17 КК України).	4
68.	Судовий розгляд справ щодо злочинів проти правосуддя.	2
69.	Особливості судового розгляду кримінальних справ щодо злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.	2
70.	Розгляд справ, пов'язаних з посадовими злочинами та корупційними діяннями.	2
71.	Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: загальні засади, обсяг та порядок здійснення. Особливості вирішення питань, пов'язаних з екстрадицією в кримінальному судочинстві. Видача особи (екстрадиція).	2
72.	Особливості провадження у справах про злочини вчинені неповнолітніми (глава 38 шостого розділу КПК України).	2

	РОЗДІЛ 6. АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО	16
73.	Адміністративна юрисдикція і підсудність адміністративних справ. Проблеми розмежування юрисдикції між адміністративними, господарськими та загальними місцевими судами.	2
74.	Особливості розгляду адміністративними судами справ щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом, співвідношення виборчого законодавства та КАС України.	2
75.	Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ. Участь у розгляді адміністративних справ органів прокуратури.	2
76.	Практика вирішення спорів, що виникають при прийнятті, проходженні та звільненні з публічної служби.	2
77.	Особливості розгляду адміністративними судами справ щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом; співвідношення виборчого законодавства та КАС України.	2
78.	Особливості розгляду адміністративними судами справ за участю органів державної податкової служби.	2
79.	Особливості розгляду справ про адміністративні правопорушення та судова практика застосування адміністративних стягнень. Порядок оскарження постанов про притягнення до адміністративної відповідальності.	2
80.	Порядок та строки звернення до виконання постанов суду. Особливості звернення до виконання постанов суду на території іноземних держав.	2
	РОЗДІЛ 8. ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО	4
81.	Норми зобов'язального права в Цивільному та Господарському кодексах України. Підстави виникнення та припинення зобов'язань. Недійсність господарського зобов'язання. Наслідки визнання господарського зобов'язання недійсним. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Особливості визначення розміру збитків, спричинених неналежним виконанням зобов'язань.	2
82.	Застосування адміністративно-господарських санкцій до суб'єктів господарювання. Види адміністративно-господарських санкцій. Гарантії прав суб'єктів господарювання у разі неправомірного застосування до них адміністративно-господарських санкцій.	2
	ВСЬОГО :	200